

Голас Рацзімы

№ 19 (1281) МАЯ 1973 г. ВІДАННЕ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫНІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ ГОД ВІДАННЯ 18-ТЫ ЦАНА 2 КАП.

МІРНЫЯ МАЙ

Першамай — міжнароднае свята працоўных. У гэты дзень мільёны людзей усіх кантынентаў выходзяць з чырвонымі сцягамі на вуліцы гарадоў і вёсак, каб прадэманстраваць брацкую салідарнасць у барацьбе за мір, свабоду і сацыяльны прагрэс.

Свет, у якім мы жывём, у карані змяніўся і працягвае мяняцца. Пасля Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі 1917 года пачалі дзейнічаць новыя заканамернасці грамадскага развіцця, носбітам якіх выступае сацыялізм. Рашаючая роля ў міжнародных адносінах усё больш відавочна пераходзіць да сацыялістычных краін, сусветнага камуністычнага і рабочага руху, нацыянальна-вызваленчай барацьбы, усіх антыімперыялістычных сіл сучаснасці. І гэта самым наглядным чынам пацвярджаюць падзеі апошняга часу.

Мінула ўсяго два гады з таго часу, як XXIV з'езд Камуністычнай партыі Савецкага Саюза абвясціў Праграму міру. Яна стала праграмай усіх людзей добрай волі, зрабіла велізарны ўплыў на ход барацьбы за мір і міжнародную бяспеку.

Усе гэтыя гады ішлі вострыя сутычкі міралюбівых, прагрэсіўных сіл з сіламі вайны і рэакцыі. Барацьба закончылася перамогай справы міру.

Упершыню за многія гады мужны в'етнамскі народ сустрэў Першамай не пад страшэнны свет смяротных бомб, а пад гукі святочных аркестраў. Спыненне вайны і аднаўленне міру ў В'етнаме і Лаосе — гэта сімвал нашага часу. Імперыялізм яшчэ ў стане развязаць узброеную агрэсію, але ён не можа яе выйграць.

За гэтыя два гады змянілася становішча ў Еўропе. Настойлівы намаганні Савецкага Саюза і іншых краін сацыялістычнай садружнасці, якія паставілі сваёй мэтай ператварыць гэты кантынент у раён устойлівага міру і ўсебаковага супрацоўніцтва, прыносяць усё больш дабратворны плён. Характэрная рыса нашага часу заключаецца ў тым, што дзяржаўныя дзеячы капіталістычнай Еўропы пераходзяць на разумныя, рэалістычныя пазіцыі. Добрая адносіны паміж СССР і Францыяй — наглядны, але далёка не адзіны прыклад. Хто мог, скажам, тры-чатыры гады назад сцвярджаць, што бліжэй час, калі адкрыецца магчымасць падступіцца да вырашэння такіх найбольш складаных пытанняў, як заключэнне дагавораў ФРГ з СССР і ПНР, пагадненне па Заходняму Берліну, дагавор аб асновах адносін паміж ФРГ і ГДР? А цяпер гэтыя дагаворы ўжо ўступілі ў сілу.

Усё далей адступае агідная здань «халоднай вайны». Сёлетняя вясна — час карысных сустрэч і кансультацый. Працягваюцца міжнародныя перагаворы, якія маюць адну агульную мэту — далейшае змякчэнне напружанасці, нармалізацыю становішча ў свеце. Ідзе падрыхтоўка да агульнаеўрапейскай нарады па пытаннях бяспекі і супрацоўніцтва на шматбаковых кансультацыях у Хельсінкі. У Вене вядуцца папярэднія кансультацыі па падрыхтоўцы перагавораў аб скарачэнні ўзбраенняў і ўзброеных сіл у Цэнтральнай Еўропе. У Жэневе аднавіліся савецка-амерыканскія перагаворы па абмежаванню стратэгічных узбраенняў.

Выдатнай палітычнай падзеяй, несумненна, з'явіцца візіт Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева ў Федэратыўную Рэспубліку Германіі.

Праграма міру, прапанаваная Савецкім Саюзам, адбілася таксама і на тым, што Вашынгтон прызнаў неабходнасць мірнага суіснавання паміж дзяржавамі з розным сацыяльным ладам.

Карацей кажучы, амаль паўсюды працягваюцца тэндэнцыі да разрадка міжнароднай напружанасці. І гэта мае вялікае значэнне для народаў усяго свету, таму што дае магчымасць ім дасягаць сваіх мэт ва ўмовах, больш для іх спрыяльных.

Агульны крызіс капіталістычнай сістэмы паглыбляецца і абвастраецца. У кнізе вядомага французскага журналіста Клода Жульена «Самагубства дэмакратыі», якая з'явілася нядаўна на прылаўках парыжскіх магазінаў, ёсць вельмі характэрныя радкі: «Увесь Запад пакутуе ад адной і той жа хваробы, незалежна ад таго, ідзе гутарка пра малыя або вялікія краіны, якія маюць устойлівы ўрады, што абапіраюцца на трывалую большасць, або хістка кааліцыйныя ўрады, аб краінах, якія маюць цэнтралізаваную або вельмі дэцэнтралізаваную сістэму, аднароднае ці неаднароднае з этнічнага і лінгвістычнага пункту гледжання насельніцтва. Закранута такім чынам сама заходняя сістэма...»

Сапраўды, эканоміка большасці капіталістычных краін дае ўсё новыя сведчанні няустойлівасці. Хвалі валютна-фінансавых крызісаў няспынна пракатваюцца па гэтых краінах. Велізарным бедствам для мільёнаў людзей працягвае заставацца беспрацоўе.

Натуральна, што капіталістычны свет знаходзіцца ў паласе вострых класавых бітваў. Адзін з доказаў гэтага — няспыннае нарастанне стачачнай барацьбы рабочага класа. Узмацняецца тэндэнцыя да збліжэння і адзінства дзеянняў прафсаюзаў рознай ідэалагічнай арыентацыі. Вастрыё гэтай барацьбы ўсё часцей накіроўваецца супраць імперыялістычнай палітыкі агрэсіі і вайны.

Ход класавых бітваў у краінах капіталу дае магчымасць зрабіць яшчэ адзін істотны вывад: паўсюды ў масах усталяваецца разуменне таго, што рашаючым у дасягненні задач нацыянальнага адраджэння і сацыяльнага прагрэсу народаў з'яўляецца адзінства рабочага класа, яго палітычных партый. Што справа абстаіць менавіта такім чынам, наглядна паказалі вынікі нядаўніх парламенцкіх выбараў у Францыі і ў Чылі.

...Бурліць вясна — вясна чалавечтва, якое ўсё больш рашуча робіць свой выбар у карысць сацыялізму і свабоды. Вядома, наперадзе яшчэ цяжкая і ўпартая барацьба. Але адно бяспрэчна: будучыня належыць новаму свету, адкрытаму Вялікім Кастрычнікам.

Май!
Ты самы прыгожы на свеце!
(За банальнасць прабач ты мне).
Заўсёды ў яскравым суквецці —
Блізкі родзіч маёй Вясне.
Май!
Улюбёных у сіняе неба
Вядзеш ты на сцежкі лугоў.
Ты кідаеш тлустую глебу
На коўзкія плечы плугоў.
Май!
Ты нашы сады апранаеш
У бела-ружовы ўзор.

І песнямі ты абуджаеш
Празрыста-блакітны прастор.
Май!
Ты ў нашым братэрстве і згодзе,
У радасці лепшых надзей,
На вуліцы, плошчы выводзіш
Дружбаў з'яднаных людзей.
Май!
Вітае цябе ўся планета,
Зямная, такая, як ёсць.
Тваім кумачом сагрэта,
Крочыць твая маладосць.
Міхась ПЯНКРАТ.

САЦЫЯЛІЗМ І МІР—НЕПАДЗЕЛЬНЫЯ

ПРАМОВА ГЕНЕРАЛЬНАГА САКРАТАРА ЦК КПСС Л. БРЭЖНЕВА НА ПЕРШАМАЙСКІМ МІТЫНГУ У МАСКВЕ

Дарагія таварышы! Паважаныя масквічы і госці сталіцы! Дарагія сябры!

Зноў мы сабраліся тут, пад чырвонымі зоркамі Крамля, каб урачыста адзначыць дзень Першамая — дзень брацтва і баявога яднання працоўных усіх краін, свята вясны, свята працы і міру.

Свабодная праца і трывалы мір спрадвеку былі ідэалам усіх народаў. Мы, савецкія людзі, зважаем законнае пачуццё горадзіці ў сувязі з тым, што вызваленне працы было пачата на нашай зямлі ў дні Вялікага Кастрычніка, што іменна наша краіна востра ўжо 55 гадоў моцна трымае сцяг трывалага міру і дружбы ўсіх народаў зямлі.

Таварышы! Два гады мінула з часу XXIV з'езда нашай партыі. Гэта былі гады, напоўненыя работай партыі і ўсяго савецкага народа па ажыццяўленню гістарычных рашэнняў з'езда як унутраным жыццём краіны, так і ў міжнародных справах.

Мы ўступілі ў трэці, рашаючы год пяцігодкі. Гэты год пачаўся ў нас як год ударнай працы. Рабочыя і сяляне, вучоныя і дзеячы культуры, усе працоўныя людзі нашай краіны імкнуцца зрабіць усё, каб не толькі выканаць, але і перавыканаць гадавыя планы і тым самым заклікаюць цвёрдыя асновы выканання і перавыканання пяцігодкі ў цэлым.

Якім выражэннем працоўнага ўздыму, які ахапіў нашу краіну, стаў ленинскі камуністычны суботнік, што адбыўся 21 красавіка. 132 мільёны чалавек, практычна ўсе, хто здольны актыўна працаваць, выйшлі ў гэты дзень на працоўную вахту. Працавалі дружна, з агоньчым, сапраўды па-камуністычнаму. Калі і астатнія месяцы будучы адзначаны такой актыўнасцю, то можна не сумнявацца, што мэты, пастаўленыя на гэты год у развіццё нашай краіны, будуць безумоўна дасягнуты.

Ударная камуністычная праца — гэта самы правільны шлях умацавання нашай краіны, паляпшэння жыцця нашага народа. Гэта разам з тым і вялікі ўклад у справу трывалага міру.

Пасля з'езда партыі дасягнуты істотныя вынікі ў вырашэнні задач па ўмацаванню пазіцыі сацыялізму і ўмацаванню міру, якія ставіла на першы план наша партыя. Пленум Цэнтральнага Камітэта партыі, які адбыўся гэтымі днямі, падвёў вынікі нашай работы ў гэтай галіне. Яго ўдзельнікі з глыбокім задавальненнем адзначылі, што мы рушылі далёка наперад па шляху рэалізацыі прынятай з'ездам Праграмы міру.

Усё больш магутна і аўтарытэтная гуцьця на міжнароднай арэне голас краіны Леніна, усёй сацыялістычнай савецкай дзяржаве, які кліча да трывалага міру і дружбы паміж народамі. З кожным годам, з кожным месяцам, можна сказаць, з кожным днём актыўная міралюбівая палітыка Савецкага Саюза і іншых краін сацыялізму дае народам зямлі ўсё новыя пераканальныя доказы таго, што сацыялізм і мір—

паняцці непадзельныя.

Закончана вайна ў В'етнаме, за спыненне якой настойліва і паслядоўна выступаў Савецкі Саюз. Апіраючыся на магутную маральную і матэрыяльную падтрымку Савецкага Саюза і іншых краін сацыялізму, салідарнасць усіх прагрэсіўных сіл свету, патрыёты В'етнама паспяхова адстаялі справядлівую справу свабоды і незалежнасці.

У Еўропе дзякуючы настойлівай і канструктыўнай палітыцы Савецкага Саюза і яго сацыялістычных саюзнікаў, пры падтрымцы ўсіх міралюбівых і рэалістычна думачых сіл дасягнуты сур'ёзныя станоўчыя зрухі. Адбываецца паварот ад «халоднай вайны» і небяспечнай напружанасці да разумных сумесных намаганняў па ўмацаванню міру і развіццю ўзаемавыгаднага супрацоўніцтва.

Мы заклікаем пераадолець крывавае мінулае Еўропы не для таго, каб забыць яго, а для таго, каб яно ніколі не паўтарылася. Цяпер, калі сацыялізм стаў магутнай, неадольнай сілай у жыцці Еўропы, гэта стала зусім рэальнай задачай. Нашы мэты ясныя, канструктыўныя і высакародныя. Яны дастойныя ленинскай партыі, дастойныя першай у свеце краіны перамогшага сацыялізму.

Ленинская ідэя мірнага суіснавання дзяржаў з розным грамадскім ладам атрымлівае ўсё новыя і новыя перамогі ў розумах людзей і ў практыцы міжнародных адносін.

Палітыка Савецкага Саюза ў Еўропе, як і ў іншых частках свету, гэта перш за ўсё палітыка міру. Гэтым вызначаецца як развіццё нашых адносін і з Францыяй, і з Федэратыўнай Рэспублікай Германіяй, і з іншымі еўрапейскімі дзяржавамі, так і наша актыўная дзейнасць па падрыхтоўцы агульнаеўрапейскай нагоды.

З гэтых жа пазіцый мы падыходзім і да адносін з такой дзяржавай, як Злучаныя Штаты Амерыкі. Мы будзем і надалей садзейнічаць спрыяльнаму развіццю савецка-амерыканскіх адносін на аснове ўзаемнай повагі і ўзаемнай выгады. Такі ж падыход нашай краіны і да адносін з Японіяй.

Мацнеюць і паглыбляюцца наша шчырая дружба і плённае супрацоўніцтва з Індыяй, арабскімі дзяржавамі, з усімі незалежнымі свабодалюбівымі краінамі Афрыкі, Азіі, Лацінскай Амерыкі. Камуністычная партыя Савецкага Саюза, Савецкая дзяржава заўсёды верныя гэтай дружбе, мы бачым у ёй магутную крыніцу ўмацавання сіл міру і прагрэсу.

Таварышы! Міжнароднае становішча Савецкага Саюза як ніколі трывалае. Бяспека савецкіх людзей забяспечана больш надзейна, чым калі-небудзь. Наш народ працуе ў імя міру і змагаецца за мір у імя свабоднай працы. Пад чырвоным сцягам міру і працы мы дасягнулі выдатных поспехаў, якімі захапляюцца ўсе сумленныя людзі зямлі. Пад гэтым сцягам мы атрымаем новыя вялікія перамогі.

Ва ўрачысты дзень Першамая ад імя Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза, Прэзідыума Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў СССР гарача віншую са святам усіх вас, дарагія таварышы. Тут, на галоўнай плошчы краіны, якая стала для ўсіх савецкіх людзей сімвалам Радзімы, сабраліся прадстаўнікі працоўных Масквы. Масквічы былі піянерамі многіх смелых пачыненняў у сацыялістычным спарборніцтве. Няхай жа і надалей Масква паказвае яркі прыклад у гераічнай працы, у барацьбе за камунізм!

Разам з намі мільёны савецкіх людзей выйшлі ў дзень Першамая на плошчы і вуліцы сваіх гарадоў і пасёлкаў, сёл і вёсак. Дазвольце ж ад усяго сэрца пажадаць усім грамадзянам нашай вялікай краіны — будаўнікам камунізму, кожнай савецкай сям'і, кожнаму савецкаму чалавеку самых вялікіх поспехаў у іх высакароднай працы, самага поўнага чалавечага шчасця!

Змагаючыся за трывалы мір, мы не забываем, што сілы, варажыя міру, не склалі зброі. Мы памятаем аб падкопах агрэсіўных колаў, захоўваем высокую пільнасць. У светлы дзень Першамаяскага свята мы шлём гарачае прывітанне слаўным воінам нашых Узброеных Сіл, якія цвёрда стаяць на варце міру.

Са словамі сяброўскага прывітання мы звяртаемся сёння да зарубежных гасцей сталіцы. Ваша прысутнасць тут, дарагія таварышы, гэта сведчанне вуз дружбы, якія звязваюць савецкі народ з барацьбітамі за свабоду і бяспеку ва ўсіх кутках планеты. У першамаяскіх маніфестацыях мы бачым жывую сувязь пакаленняў міжнароднага рабочага класа, яго вярнасць інтэрнацыяналістычным традыцыям.

У гэты дзень мы шлём наша прывітанне і брацкія віншаванні ўсім сябрам і таварышам за рубяжом. Мы шлём прывітанне працоўным сацыялістычных краін, рабочаму класу, камуністычным і рабочым партыям краін капіталу, усім барацьбітамі за нацыянальнае і сацыяльнае вызваленне. Савецкія людзі, як сапраўдныя інтэрнацыяналісты, усім сэрцам з імі ў іх барацьбе за свабодную працу, за трывалы мір!

Няхай жыве 1 Мая, свята пралетарскага інтэрнацыяналізму, дзень баявой салідарнасці працоўных усіх краін!

Слава нашай вялікай ленинскай партыі!

Слава савецкаму народу, які будзе камунізм!

(Прамова Генеральнага сакратара ЦК КПСС Л. Брэжнева неаднаразова перапынялася бурнымі апладысмантамі, воклічамі «Ура!». Пасля заканчэння прамовы Л. Брэжнева над Краснай плошчай пракатваецца магутнае «Ура!», не змаючы гарачыя авацыі. Раздаюцца воклічы: «Слава КПСС!», «Слава, слава, слава!». Удзельнікі мітыngu спяваюць пралетарскі гімн «Інтэрнацыянал».)

ЦЯПЛО СЯБРОЎСКІХ СУСТРЭЧ

На франтоне Палаца культуры Мінскага камвольнага камбіната лозунг на рускай і нямецкай мовах: «Няхай жыве дружба народаў СССР і ГДР!». Грымць аркестр. Нямецкіх гасцей, якія прыбылі поездам дружбы з Патсдамскай акругі Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі, сустракаюць дзяўчынкі ў беларускіх нацыянальных касцюмах. Яны ўручаюць гасцям кветкі, значкі. Так пачаўся вечар сустрэчы перадавікоў вытворчасці Патсдамскай акругі з актывістамі аддзялення Таварыства савецка-германскай дружбы на Мінскім камвольным камбінате.

Моцная дружба звязвае калектыв камбіната з працоўнымі ГДР. У 1962 годзе на прадпрыемстве было створана аддзяленне Таварыства савецка-германскай дружбы. За заслугі ў справе ўмацавання сувязей і дружбы паміж нашымі народамі аддзяленне ўзнагароджана сцягам Патсдамскага камітэта германа-савецкай дружбы і Ганаровым знакам у золце Цэнтральнага камітэта Таварыства германа-савецкай дружбы.

На камбінате ўстаноўлена абсталяванне нямецкай фірмы «Тэкстыма». Многія брыгады мінскіх камвольшчыкаў спарборнічаюць з тэкстыльшчыкамі ГДР. Умацоўваюцца асабістыя кантакты.

Таму так цёпла сустракалі на прадпрыемстве нямецкіх сяброў. Госці агледзелі палац культуры, музей камбіната.

А потым удзельнікі поезда дружбы раз'ехаліся па прадпрыемствах Мінска. Чыгуначнікі і энергетыкі пабывалі ў ДOME навукова-тэхнічнай інфармацыі чыгуначнікаў, у музеі 100-годдзя Беларускай чыгункі, на электратэхнічным заводзе імя Казлова. Працаўнікі сельскай гаспадаркі і прамысловасці па перапрацоўцы сельскагаспадарчай прадукцыі — у саўгасе імя Ульянава Мінскага раёна і на Мінскім малочным камбінате.

З вялікай цікавасцю нямецкія пралетары знаёміліся з Мінскім аўтазаводам. Дырктар завода І. Дзёмін расказаў гасцям аб гісторыі прадпрыемства, аб працоўных поспехах калектыву, аб вялікіх сацыяльна-бытавых і культурных дасягненнях мінскіх аўтамабілебудаўнікоў. У цэхах завода, бадай, не патрэбен быў перакладчык.

Пасля наведання цэхаў — абед у рабочай сталовай. А потым агляд комплексу інтэрнатаў, заводскага спартыўнага басейна, дзіцячага камбіната, паездка ў заводскі прафілакторый і піянерскі лагер, які рыхтуецца да адкрыцця сезона.

Вялікая група рабочых і служачых прадпрыемстваў Патсдамскай акругі пабывала на Мінскім трактарным заводзе.

І ўсюды, дзе б ні былі нямецкія госці, іх сустракалі як дарагіх сяброў.

— Мы многа чулі аб Мінску, але тое, што мы ўбачылі, пераўзыйшло нашы чаканні, — сказаў на развітанне машыніст-рэзчык сталепракатнага завода ў Брандэнбургу Хорст Швітэль. — Мы ад усёй душы ўдзячны мінчанам за гасціннасць, шчырае сяброўства, цёплы прыём.

В. АКСЮЧЫЦ.

У беларускіх гарадах і вёсках прайшлі святочныя маніфестацыі ў гонар 1 Мая. На мітынгу, што адбыўся на Цэнтральнай плошчы Мінска, выступіў з прамовай кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. МАШЭРАЎ. Ён павіншаваў усіх са святам і адзначыў, што ў біяграфію сёлетняга Першамая працоўныя рэспублікі ўпісалі выдатныя радкі, паспяхова выканаўшы планы першых месяцаў рашаючага года пяцігодкі.

НА ЗДЫМКАХ: працоўныя Мінска на дэманстрацыі.

Майская раница.

Фота А. НИКАЛАЕВА.

ПЕРШАМАЙСКІЯ ВІНШАВАННІ ЗЕМЛЯКОЎ

Віншуем родную Беларусь, увесь савецкі народ з міжнародным днём працоўных—1 Мая.

Наша Радзіма дасягнула вялікіх поспехаў у эканоміцы, навучы, культуры і ў іншых галінах. У савецкіх людзей шчаслівае, забяспечанае жыццё. Усяго гэтага яны дабіліся сваёй упартай працай. Жадаем савецкаму народу яшчэ большых поспехаў!

Няхай развіваюцца і мацнеюць сяброўскія адносіны паміж народамі Савецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі! Няхай будзе мір на ўсёй зямлі!

Марыя і Іосіф ТРАФІМАВЫ,
Ганна і Юліян БЛАШКО.

ЗША.

Сардэчна віншую ўсіх супрацоўнікаў газеты «Голас Радзімы» і Беларускага таварыства са святам 1 Мая, а таксама з днём Перамогі.

Жадаю паспяхова і плённа працаваць на карысць і радасць усіх суайчыннікаў, якія пражываюць за рубяжом!

Ганна ЕМЯЛЬЯНАВА.

ФРГ.

Ад усёй душы віншую Беларускае таварыства, рэдакцыю газеты «Голас Радзімы», увесь беларускі народ з 1 Мая. Усяго вам найлепшага, дарагія землякі!

Бразілія.

Міхаіл ПАУЛЮКОВІЧ.

Усіх супрацоўнікаў Беларускага таварыства і работнікаў рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» віншую з 1 Мая і слаўным днём Перамогі.

Ад усёй душы жадаю здароўя, поспехаў у рабоце, шчасця, у жыцці. Усяму беларускаму народу яшчэ большых поспехаў у будаўніцтве новага жыцця!

Аргенціна.

Сцяпан ФІЛЮТОВІЧ.

Дарагія сябры! Віншуем вас са святам 1 Мая і днём Перамогі над фашыскай Германіяй.

Жадаем усім вам моцнага здароўя і далейшых поспехаў у рабоце па ўмацаванню сувязей суайчыннікаў за рубяжом з мілай Радзімай!

Канада.

Екацярына і Міхаіл ЗВАНАРОВЫ.

Галоўнае праўленне і ўсе члены таварыства «Дружба» віншуюць работнікаў Таварыства, супрацоўнікаў рэдакцыі газеты «Голас Радзімы» і увесь савецкі народ са святам салідарнасці працоўных усіх краін — днём 1 Мая і са слаўным днём Перамогі.

Жадаем усім моцнага здароўя і поспехаў у рабоце, накіраванай на ўмацаванне міру і дружбы паміж народамі!

Галоўнае праўленне таварыства «Дружба».

Канада.

Са святам 1 Мая, дарагія таварышы!

У гэты веснавы дзень прагрэсіўныя людзі ва ўсіх краінах добрым словам успамінаюць нашу Радзіму, савецкіх людзей. Сёння ўсе разумеюць, што Савецкі Саюз з'яўляецца надзейным саюзнікам і другам усіх прыгнечаных народаў, што наша вялікая краіна з яе магутнай эканоміяй і непераемымі ўзброенымі сіламі з'яўляецца апорай міру на зямлі. Аб гэтым ведаюць не толькі сябры Савецкай краіны, але і яе зорагі, якія памятаюць веснавы дзень 9 мая 1945 года—дзень Перамогі над фашыскай Германіяй.

ЗША.

Эдзіт СЛАВІНА.

Віншую з 1 Мая—міжнародным днём салідарнасці працоўных, святам міру, яднання, вясны, кветак і ўсмешак. Няхай радасць абуджэння прыроды надасць вам новыя сілы, прынясе новыя поспехі ў высакароднай рабоце з землякамі за рубяжом!

Шчыра ваш

Францыя.

Міхаіл МІХАЙЛАУ.

ЗАРУБЕЖНЫЯ ДЗЕЯЧЫ АБ СССР

Вялікая і эфектыўная дапамога і падтрымка Савецкага Саюза, іншых сацыялістычных краін в'етнамскаму народу з'явіліся бясконачным важным фактарам, які садзейнічаў дасягненню нашай перамогі.

НГУЕН ЗУЙ ЧЫНЬ,
намеснік прэм'ер-міністра, міністр
замежных спраў ДРВ.

Ужо даўно салідарнасць з В'етнамам стала масавым, найшырэйшым рухам усяго савецкага народа. Гэта баявая салідарнасць з'яўляецца яркім выразнем высокага інтэрнацыяналізму савецкага народа і яго гарачай сімпатыі да в'етнамскага народа.

НГУЕН ТХІ БІНЬ,
міністр замежных спраў
Часовага рэвалюцыйнага
ўрада Рэспублікі
Паўднёвы В'етнам.

Савецкі Саюз бязмежна верны палітыцы пралетарскага інтэрнацыяналізму. Ён заўсёды быў і застаецца на баку народаў, якія змагаюцца супраць каланіялізму, імперыялізму і неакананіялізму.

ДЖАНЕТ ДЖАГАН,
сакратар па міжнародных
сувязях Народнай
прагрэсіўнай партыі
Гайаны.

Савецкі Саюз стаў бастыёнам абароны свабоды народаў. Ён выражае салідарнасць з вызваленчымі рухамі ва ўсім свеце, аказвае ім падтрымку.

ЛІБЕР СЕРЭНЫ,
старшыня Выканаўчага
камітэта Шырокага
фронту прагрэсіўных
сіл Уругвая.

Савецкі Саюз — вялікая краіна, якая аказала неадзіночную падтрымку нацыянальна-вызваленчаму руху ў Бангладэш, а цяпер пасля набыцця нашым народам незалежнасці дапамагае нам у вырашэнні складаных праблем пасляваеннай рэканструкцыі, у дасягненні спраўднага эканамічнага і сацыяльнага прагрэсу. Мы глыбока ўдзячныя народу і ўраду Савецкага Саюза.

Шэйх МУДЖЫБУР
РАХМАН,
прэм'ер-міністр Народнай
Рэспублікі Бангладэш.

Людзі, з якімі мы сустракаліся ў Савецкім Саюзе, глядзяць у будучыню з вялікай упэўненасцю.

АЛЬБЕРТ
ФІТЦДЖЭРАЛД,
старшыня Аб'яднанага
прафсаюза рабочых
электра-, радыё- і
машынабудаўнічай
прамысловасці (ЗША).

КПСС, якая цвёрда і паслядоўна праводзіць на міжнароднай арэне палітыку міру і дружбы, пераканаўча даказвае, што Савецкі Саюз верны прынцыпам гуманізму і інтэрнацыянальнай салідарнасці, закладзеным у аснову савецкай знешняй палітыкі вялікім Леніным. Існаванне Савецкага Саюза, краін сацыялістычнай сярэдняй і надзейнай гарантыі міру і міжнароднай бяспекі ва ўсім свеце.

Маёр БУГАРЫ САНГАРЭ,
начальнік генеральнага
штаба Малійскай арміі.

ДЗІЦЯЧЫМ почыткам па-руску напісаны добрыя, шчырыя словы. Письмо з Англіі ад Пені Бавдала. Адказ на анкету, якую рэдакцыя адрасавала ўсім дзецьмі суайчыннікаў, што адпачывалі ў піянерскіх лагеры ў Беларусі.

«Крыжоўку не забываю ніколі. З бабуляй заўсёды пра яе гаворым. Шкада, што толькі месяц прабываў на Радзіме, а хацелася б пажыць болей і ўбачыць болей. Часта ўспамінаю прыгожы Мінск, залу таварыства дружбы, дзе

ем мы пісьмы з ФРГ ад Мішы Сысоя і яго бацькі. Хлопчык рана пакінуў школу, працаваў у маляра. У хворага бацькі вялікая сям'я, і Мішына дапамога неабходна. «Сардэчна дзякую за тое, што добра прынялі і даглядзілі майго Мішу, — піша Сысой-старэйшы. — Ён такі задаволены сваёй паездкай на маю Радзіму ў Беларусь. Я два гады праляжаў у бальніцы. Аднялі ў мяне нагу. Але цяпер я дома».

Аліса Дзюпон жыве ў Галандыі. У нас у лагеры ад-

КРЫЖОЎКА ЧАКАЕ ДЗЯЦЕЙ

спяваў рускія песні, усіх сваіх сяброў. Мілая Радзіма, хіба можна забыць твае прасторы і лясы, гасцінных добразычлівых людзей? Калі прыеду зноў, ты будзеш яшчэ прыгажэйшай».

Прайшло ўжо больш дзесяці гадоў, як Крыжоўка першы раз прыняла на адпачынак групу хлопчыкаў і дзяўчынак з Бельгіі. Потым прыязджалі дзеці землякоў з Англіі, Аўстрыі, ФРГ, Францыі, Фінляндыі, Галандыі, Італіі, Швейцарыі. Ва ўсе гэтыя краіны мы і накіравалі анкету, бо хацелася даведацца, ці памятаюць нашы былыя госці Беларусь, сустрачу з Радзімай бацькоў, як дапамагла ім паездка ў вывучэнні рускай мовы, ці сочаць яны зараз за падзеямі, што адбываюцца ў Савецкім Саюзе, якія часопісы, газеты чытаюць. Вядома ж, напісаць пра ўсе адказы, што мы атрымалі, проста немагчыма. Хачу сказаць толькі пра пачуцці, якія ахоплівалі кожны раз, як у рэдакцыю прыходзіла чарговае пісьмо.

Перш за ўсё гэта была радасць. Радасць ад таго, што праз многія гады жыцця праносіць дзеці ўдзячнасць да нашай краіны, яе людзей, што не забываецца цёплая сустрэча ў першы дзень прыезду—кветкі, песні, сяброўскія поціскі рук. Па-ранейшаму як найдаражэйшыя рэліквіі захоўваюцца піянерскі гальштук, кніжка, сувенір, атрыманыя ў лагеры. І ніколі, ніколі не пакідае мара прыехаць у Беларусь зноў.

«Вельмі сумую без сваіх сяброў. Як добра было нам у лагеры. Баліць сэрца, і зноў хочацца плакаць, калі ўспамінаю развітанне на Мінскім вакзале. Не забыяйце пра мяне. Мы яшчэ абавязкова сустрэнемся», — піша з Бельгіі Жаклін Дзюшо. Не прайшло яшчэ і года, як дзяўчынка прыязджала да нас, таму ўражанні яе зусім свежыя, а пісьмо такое ўсхваляванае. А ўспаміны Ганны-Мары Андрэянавай пяцігадовай даўнасці:

«Вы не можаце нават уявіць, як была я рада, калі атрымала з Мінска вестачку: прайшло пяць год, а мяне там яшчэ не забылі. Як часта прыходзіла на памяць карціны з лагера на жыцця».

...Мы хвалюемся перад канцэртамі, радасныя турботы прымушаюць моцна біцца сэрца. Нарэшце, поспех і гарачыя апладысменты гледачоў. Або гімнастыка раницай, пад'ём па сігналу горна! Больш за ўсё я даражыла дружбаю, якая аб'ядноўвала ўсіх піянераў».

На жаль, мне не давялося пакуль яшчэ раз пабываць у Савецкім Саюзе. Прыватная паездка каштуе вельмі дорага і маім бацькам не па сродках. Але я прыеду!»

Так, не толькі бескалопныя ўспаміны на старонках дзіцячых пісьмаў. З намі дзесяцкі радасцю і смуткам, як дзесяцкі з блізкімі сябрамі, адкрываючы ім душу. Часта прыязджалі да нас дзеці, для якіх гэты месяц быў не школьнымі канікуламі, а водпускам, які давялося выпрошваць у гаспадары.

Ужо многа год атрымліва-

пачывала два разы. Сур'ёзную, ветлівую дзяўчынку любілі выхаванцы і дзеці, асабліва самыя маленькія. Яна ім спявала песні, гушкала на арэлях, вадзіла ў лес. Аліса добра танцавала і хацела стаць балерынай. Але вось апошняе яе пісьмо: «Мая мара аб набывцці любімай прафесіі не здзейснілася. У мяне не было магчымасці паступіць у балетную школу. Працюю ў цырульні».

Два пісьмы атрымалі мы з Францыі ад Паўліка Рэнара. Экскурсіі на фабрыкі, у калгас, па Мінску, расказы пра Беларусь, яе мінулае, сучаснае, будучае не праходзяць без следу. І не толькі самі дзеці запамінаюць усё, што пазнаюць. Яны дзесяцкі з сябрамі, з настаўнікамі. «Я ў школе павінен выступіць з дакладам пра Беларусь. Прышліце мне, калі ласка, якую-небудзь літаратуру. Буду вам вельмі ўдзячны». І вось ужо зусім надаўна яшчэ пісьмо. «Памятаеце, я быў у вас у піянерскіх лагеры? Мне вельмі хочацца прыехаць зноў, яшчэ хоць раз. Мой сябра Міша, як і я, добра гаворыць па-руску. Мы б хацелі прыехаць з ім разам».

Амаль усе пісьмы, што прыходзяць у рэдакцыю, напісаны самімі дзецьмі па-руску. Спачатку яны чулі гэтую мову ад маці дома, потым цікаваць да яе прымушала браць у рукі кнігу, слухаць радыё, чытаць газеты. Паступова дзеці пазнавалі багацце мовы, яе прыгажосць і адначасова складанасць. Паездка ў Савецкі Саюз заўсёды вельмі дапамагае ўдасканаліць веды.

«Знаходжанне ў піянерскіх лагеры вельмі дапамагло мне ў вывучэнні рускай мовы. Я гавару і пішу са значна меншай колькасцю памылак», — піша Аліса Дзюшон.

«Паездка ў Крыжоўку дадала мне магчымасць яшчэ лепш вывучыць рускую мову. Сярожа Трафімоўскі. Бельгія».

Прыемна чытаць дзіцячыя пісьмы. У іх — жыццё нашай краіны вачыма маленькіх, але вельмі ўважлівых, бескампрамісных і строгіх судзяў. Добразычліваць, шчырасць, сардэчнасць савецкіх людзей больш за ўсё кранаюць гасцей.

«Дзякуем за цудоўны адпачынак, хочам зноў убачыць сяброў, прыехаць у Крыжоўку, у Беларусь, хоць на адзін дзень», — такія словы ёсць амаль у кожным пісьме.

А Крыжоўка ўжо чакае гасцей. Ідуць, можна сказаць, апошнія падрыхтаванні. Абнаўляюцца памяшканні, завозіцца абсталяванне, прыводзіцца ў парадак пляцоўкі. Сёлета ў ліпені разам з савецкімі дзецьмі тут будуць адпачываць хлопчыкі і дзяўчыны з Аўстрыі, Бельгіі, Францыі і Федэратыўнай Рэспублікі Германіі. Напэўна, прыбавілася клопатаў і ў саміх землякоў, якія выхтуюць дзяцей у дарогу. Якой будзе сустрэча сына, дачкі з Радзімай? Мы спадзяемся, што, як і заўсёды, нашы госці будуць задаволены. Крыжоўка чакае іх.

Дзіяна ЧАРКАСАВА.

MAY the First is the Day of International Solidarity of working people. That joyous spring day, millions of working people of all lands turn out in towns and other communities to demonstrate fraternal unity and solidarity in the struggle for mankind's supreme hopes.

This year, the International working class which is more than 570 mln strong, and all progressive people are observing

is the sole legitimate source of existence in our socialist society. This is in direct contrast to the bourgeois attitudes in the sphere of work—parasitic existence of the ruling and exploiting classes, on the one hand, and the dreary and bleak toil of a hired labourer whose work goes to enrich the elite of bourgeois society, on the other.

While praising work as the most important and most honourable area of human life under

scientists and engineering personnel, in particular, are in large measure supplemented from the workers. An instance of this is the Pervouralsky Pipe-Making Plant, where 42 per cent of engineers and technicians come from working families, or were workers themselves in the past. Approximately the same situation prevails at other industrial enterprises. In our country, which is free of social barriers an industrial worker

Grand meeting in Moscow

A GRAND meeting devoted to the 103rd anniversary of V. I. Lenin's birth was held at the Kremlin Palace of Congresses on April 20. The meeting was attended by Party and Government leaders. D. Ustinov, Alternate Member of the Politbureau of the CPSU Central Committee and Secretary of the CPSU Central Committee, delivered a report.

The speaker noted that the Soviet people are working with inspiration to fulfil the 9th Five-Year Plan. A major step forward has been made in strengthening the economic might of the USSR and in raising the living standard of Soviet people. It is enough to say that approximately a trillion roubles' worth of industrial goods have been produced during the 2 years and 3 months of the present Five-Year Plan, i.e., as much as had been turned out from 1961 to 1965. The programme for raising the standard of living outlined by the 24th CPSU Congress is consistently fulfilled. In particular,

wages have been raised for railwaymen, for a considerable part of agricultural machine operators, doctors, teachers and several other categories of workers. The grants and payments out of the public consumption funds increased by almost 15 per cent.

Concerning the international situation, the speaker stressed that the Soviet Union had launched an unprecedented «peace offensive» during the last few years. Major positive changes have been achieved in all fields of international relations. The fact that these activities met with broad-scale recognition by the people of the socialist camp and by all progressive mankind serves as a worthy evaluation of this activity.

The outcome of the events in Vietnam reflected the new correlation of forces in the international arena and the further weakening of imperialism's positions. It has clearly demonstrated that in contemporary conditions freedom-loving peoples are capable of successfully resisting imperialist pressure and aggression.

CELEBRATION meetings devoted to the 103rd anniversary of V. I. Lenin's birth were also held in Leningrad, Kiev, Minsk, Tashkent, Yerevan, Tallinn and other Soviet cities.

WORK—THE ONLY YARDSTICK OF MAN'S SOCIAL STANDING

Lyudmila Zemlyannikova,
Secretary of the All-Union Central Council of Trade Unions.

May the First—the holiday of spring and peace, the holiday of labour—for the 84th time.

We say that work is the father of all human wealth. This is not a mere figure of speech, but recognition that man's supreme mission, the all-important yardstick of his existence and pursuits is work, constructive and purposeful work; and—we must, of course, add—joyous work.

Work is not always a source of joy, not in every society.

Fully appreciating the struggle of the working class in capitalist countries, the working people of the USSR take pride in the fact that work and the working man in the land of victorious socialism are truly emancipated. Our entire mode of life, our socialist reality make work and the working man objects of supreme respect. Work is a yardstick of man's social standing, a means of self-affirmation, the supreme value in our society.

In our multinational country socialism has established a system in which one man works jointly with another rather than against him. The laws and principles of socialism and primarily the principle «From each according to his ability, to each according to his work» are incompatible with exploitation. Work

socialism, we have not the least intent of narrowing the other interests and activities of a Soviet man. Yet, we feel bound to emphasize that, however rich and diversified his personal world which lies beyond the framework of socially useful work, its roots may be traced back to his labour effort.

The Soviet working class rightly holds the leading role in our socialist society. It numbers 66 mln people, of whom more than two-thirds are industrial workers. The working class is active in the country's political life. It is noteworthy that there are 481 workers in the USSR Supreme Soviet—31.7 per cent of the membership of the supreme organ of power.

The working class changed with the successes of the country, and its cultural and technical standards improved. Fifty years ago an industrial worker with a primary education was a rarity. Shortly after the October Revolution, the trade unions carried out a census at 7,000 enterprises in different industries. The returns indicated that a third of the workers were illiterate.

This situation in our country changed long ago. Now more than 55 per cent of workers have higher and secondary education. Soviet intellectuals, Soviet

may become an engineer, scientist, artist, actor. Popular singers such as Sergei Lemeshev and Lyudmila Zykina started their careers in amateur artistic groups for workers. A. Gromov, the director of the No. 1 State Bearing Plant, a major industrial enterprise, is a former worker.

The actual affairs of Soviet people today offer tangible proof of the great potency of emancipated, constructive work in a society devoid of exploitation—a society which is building communism.

The eagerness to do more and better for society has inspired the broadest sections of Soviet workers, peasants and intellectuals. This is first of all seen in the socialist emulation which is particularly popular in the current, third year of the Five-Year Plan. More than 77 mln working people are competing for the early fulfilment of the targets of this plan.

Working people in all industries are doing their utmost to improve productivity, efficiency, to supply the largest possible amount of commodities, of the best quality and at the least cost. Inventors and rationalizers alone have pledged to save 14 thousand million roubles in the current Five-Year Plan.

YANKA KUPALA

MY COUNTRY HAS PUT ON A GARB OF FLOWERS...

My country has put on
A garb of flowers,
Calling the sun and the moon
To admire her.

Very rich her crops
Have grown,
And the granaries are stocked
To overflowing,

Happy are the old folks
And the children,
That so much profit
Their labour brings in,

That the days are gone
Of the rich landowners,
And that the days have come
For all to rejoice.

My country has put on
A garb of flowers,
Calling the sun and the moon
To admire her.

1935.
Translated from the
Byelorussian
by Rem LIPATOV.

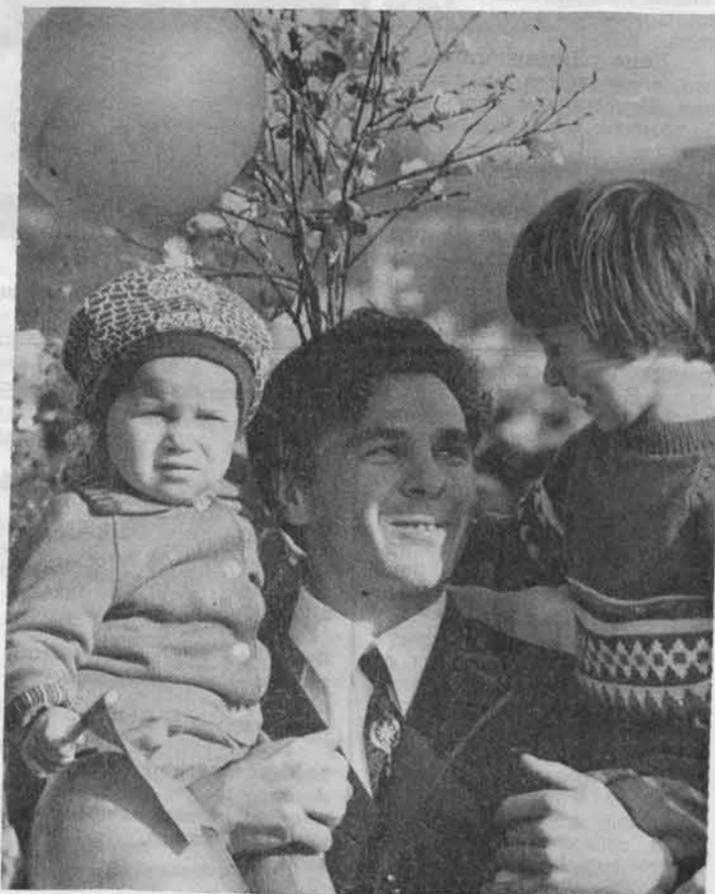

Photo by N. KHODASEVICH.

VLADIMIR ILYICH AT A SUBBOTNIK

By Vladimir BONCH-BRUYEVICH

MAY 1st, 1920.

The slogan of the Bolshevik Party calling for the holding of an all-Russia Subbotnik, in place of the usual procession, was ardently taken up by the working people. Early in the morning columns of Moscow factory and office workers moved in the city streets to their places for the Subbotnik work, singing revolutionary songs.

That day life in the Kremlin began early. The groups of workers who came for the Subbotnik were formed into squads, units and columns and left for the assigned sites.

The Kremlin Red Armymen could not leave their place of service, and it was decided that their Subbotnik would be in the Kremlin, where there was also a good deal of work.

The military unit assigned to the Kremlin was lined up on a square facing the barracks.

At approximately 9 a.m. Vladimir Ilyich appeared in the square, walked up to the commander, saluted in a military way and inquired:

«Comrade Commander, may I join your unit to take part in the Subbotnik?»

There was a moment's confusion and then the commander replied: «Please, Vladimir Ilyich, fake up your position on the right-hand flank».

Vladimir Ilyich walked briskly to the right-hand flank and took his place in the line. There was a murmur of approval in the ranks. The Red Armymen were happy to have Vladimir Ilyich with them.

Led by a band, the unit marched to the place of work. The task was to clean up the Kremlin square, where big piles of timber, logs and stones were lying in disorderly heaps, to carry all this a good distance away and arrange everything in orderly stacks: timber with timber, logs with logs, boards with boards.

Everybody went to work. Vladimir Ilyich worked with enthusiasm, taking time off together with the others during the five-minute «smoking» breaks. During the breaks Vladimir Ilyich was in the centre of attention. He joked, laughed, asked questions, spoke at length, and in general was in good cheer.

The news that Vladimir Ilyich was taking part in the Subbotnik travelled quickly all over Moscow. It was received everywhere with delight.

Facts and figures

● Byelorussia concentrates on the development of industries that do not consume much metal, such as the radio-engineering, electro-technical, electronic, instrument-making, chemical and petrochemical branches.

It is expected that in 1975 Byelorussia will be producing 9 million tons of oil (as against 4 million tons turned out annually at present), as well as 650 million cubic metres of gas, 10.4 million tons of mineral fertilizer, 83,000 tractors, 35,000 powerful lorries, 500,000 refrigerators, 600,000 radio sets and radiograms, about 3.5 million watches, and so on.

In 1975 Byelorussia will

train 70,000 skilled workers.

● In the period between 1971 and 1975 Byelorussia is to build hundreds of industrial enterprises. The ten most important ones are the following: a thermal power station at Lukoml (2,400,000 kW—much more than the aggregate capacity of all the power stations in Tsarist Russia), an oil refinery at Polotsk and another one at Mozyr, a synthetic fibre mill in Mogilev, a chemical combine in Polotsk, a capron mill in Grodno, automatic lines factory at Baranovichi, an electric-motor factory at Luninets, the Byelorussky tyre factory and a silk mill in Mogilev.

ЛАВИНА откликов!.. Иначе не охарактеризуешь тот огромный резонанс, который получили повсюду на планете работа и итоги Пленума Центрального Комитета КПСС. Все современные средства информации — радио и телевидение, ежедневные газеты и еженедельники в эти дни сообщают, комментируют, анализируют принятое 27 апреля 1973 года постановление Пленума ЦК КПСС «О международной деятельности ЦК КПСС по осуществлению решений XXIV съезда партии».

И это естественно: ведь речь на Пленуме шла о том, как сохранить и упрочить мир на земле, а это тема, которая, пожалуй, более других волнует человечество в наши дни. В корреспонденциях из Москвы, в комментариях радио- и телеобозревателей Пленум ЦК КПСС рассматривается как важнейшее политическое событие, как новое свидетельство растущего влияния и авторитета Советского Союза на международной арене.

Подчеркивается, что, заслушав и обсудив доклад Генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнева, Пленум целиком и полностью одобрил проделанную Политбюро работу по обеспечению прочного мира во всем мире и надежной безопасности для советского народа, строящего коммунизм, и от-

ЛЕНИНСКИМ КУРСОМ МИРА

метил большой личный вклад Л. Брежнева в решение этих задач.

Газеты стран социалистического содружества, прогрессивная пресса мира, касаясь работы Пленума, подчеркивают, что два года, истекшие после XXIV съезда КПСС, прошли на международной арене под знаком последовательного и настойчивого осуществления Советским Союзом исторической Программы мира, провозглашенной съездом. «СССР, верный Программе мира, которую XXIV съезд КПСС одобрил весной 1971 года, — пишет французская «Юманите», — решил активно продолжать мирное наступление. Нет сомнений в том, что никогда еще обстоятельства не были столь благоприятными для глубоких изменений в международных отношениях».

Печать братских стран подчеркивает, что активная, инициативная международная политика КПСС, опирающаяся на могучую силу и авторитет Советского государства, на поддержку всего народа, способствует позитивным сдвигам в мировой обстановке.

«Два года, истекшие после

исторического XXIV съезда КПСС, — пишет венгерская «Мадьяр хирлап», — ознаменовались дальнейшим укреплением позиций братских стран социализма, упрочением их нерушимого единства, ростом влияния их согласованной политики на ход международных событий».

Огромное международное значение Пленума ЦК КПСС отмечает газета английских коммунистов «Морнинг стар». Буржуазная английская газета «Гардиан» пишет: «На Пленуме ЦК КПСС была оказана решительная поддержка Л. Брежневу и его действительной личной дипломатии, которая проводилась на протяжении последних двух лет, его стремлению двигаться вперед, по пути расширения сотрудничества с другими странами». Американская «Нью-Йорк таймс» пишет, что одобрение Пленумом ЦК КПСС политики мирного сосуществования «следует рассматривать как твердую поддержку личных контактов Л. Брежнева с президентом Никсоном и канцлером Брандтом».

Агентство Франс Пресс отмечает, что Пленум ЦК поручил Политбюро и впредь не-

уклонно осуществлять определенный XXIV съездом КПСС внешнеполитический курс, руководствуясь положениями и выводами доклада Л. Брежнева на прошедшем Пленуме, бороться за полное превращение в жизнь Программы мира, добиваться того, чтобы достигнутые благоприятные перемены в международной обстановке приобрели необратимый характер. «Руководитель партии Л. Брежнев получил всеобщую поддержку плана, направленного на продолжение разрядки, — говорится в комментарии агентства Рейтер. — Двухдневное пленарное заседание ЦК КПСС завершилось полным и всеобщим одобрением нынешней внешней политики, проводимой ЦК во главе с Л. Брежневым».

Агентство АДН в свою очередь сообщило: «Пленум отметил принципиальную важность успешного проведения общеевропейского совещания по безопасности. В этой связи рассматривается как важная предпосылка для укрепления позитивных тенденций в мировой политике развитие связей СССР с государствами иного социаль-

ного строя. В постановлении признаются особые персональные заслуги Леонида Брежнева в обеспечении прочного мира во всем мире».

Пресса стран «третьего мира» подчеркивает то место постановления, где говорится: «Пленум считает необходимым и далее развивать сотрудничество с государствами Азии, Африки, Латинской Америки». Газеты арабских стран особо отмечают, что на Пленуме была подтверждена линия КПСС на поддержку законных прав арабских народов в борьбе против израильской агрессии, на урегулирование ближневосточного конфликта в соответствии с известной резолюцией Совета Безопасности ООН.

Пленум, указывает печать, подтвердил решимость КПСС и дальше проводить в отношениях с Китаем линию XXIV съезда партии. «Нойес Дойчланд» (ГДР) и многие другие газеты отмечают, что Пленум подверг критике пекинское руководство за то, что оно ведет упорную борьбу против сплоченности социалистических стран, против разрядки международной напряженности.

Международная пресса широко публикует сообщения корреспондентов из Москвы, в которых подчеркивается, что итоги Пленума ЦК КПСС горячо одобряются и поддерживаются всем советским народом.

НАРОДНЫЙ ГЕРОЙ

90 лет исполнилось видному советскому военачальнику, трижды Герою Советского Союза Маршалу Советского Союза Семену БУДЕННОМУ. В адрес юбиляра поступили поздравления от Центрального Комитета КПСС, Президиума Верховного Совета СССР, Совета Министров СССР и лично от Генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнева. За большие заслуги перед Советским государством и Вооруженными Силами СССР и в связи с девяностолетием со дня рождения Президиум Верховного Совета СССР награждает С. Буденного орденом Ленина.

валерийские корпуса Мамонтова и Шкуро.

Затем Первая Конная армия участвует в боях против банд Петлюры и войск белополяков на Украине. Совершая тысячеверстные переходы, она наносит внезапные и сокрушительные удары по врагу. В ноябре 1920 года Конная армия Буденного участвует в завершающем грандиозном сражении — разгроме барона Врангеля.

Слава о Буденном прокатилась по всей стране. Народ назвал его своим героем. Это почетное звание было записано потом в специальном постановлении ВЦИК РСФСР. Легендарному командарму Первой Конной было вручено золотое холодное оружие — шашка с надписью: «Народному герою».

Да, Буденный заслуженно вошел в советскую военную историю как выдающийся пролетарский полководец. Его военный талант и мастерство признавали враги. Одно имя Буденного наводило на них страх. Одного они не могли понять — как серьезнейшие оперативные и тактические задачи может решать человек, не имеющий специального военного образования.

Семен Михайлович — истинный солдат революции. Она дала ему возможность раскрыть свои таланты и способности. Мне посчастливилось служить и воевать под командованием Буденного.

Три Золотые Звезды Героя Советского Союза, около пятидесяти орденов и медалей на мундире маршала. Они словно строки его военной летописи.

Отличительной чертой Буденного как полководца было также умение заглянуть в будущее. Именно он своевременно и правильно оценил огромную роль в гражданской войне высокоманевренных кавалерийских масс, насыщенных подвижным пулеметным оружием. Скорость, маневр, огневая мощь, соединенные воедино, позволяли наносить по врагу решительные удары на самых ответственных ка-

участках боевых действий. Создание таких подвижных, высококомандных масс войск (я бы назвал их таранными) предвосхитило рождение в годы Великой Отечественной войны танковых корпусов и армий, решавших нередко самостоятельные тактические задачи.

В первые же дни Великой Отечественной войны Маршал Советского Союза С. Буденный был введен в состав Ставки Верховного Главнокомандования, а затем назначен главнокомандующим войсками Юго-Западного направления. Мне хорошо помнятся те суровые дни 1941 года. Буденный сумел организовать отпор врагу, вдохновить бойцов на стойкое сопротивление внезапно вторгшимся бронированным и моторизованным армиям агрессора.

...Дома у Буденного мы часто встречаемся за чашкой чая. Вспоминаем пережитое. У хозяина дома большая библиотека. В библиотеке книги русских, советских и иностранных авторов. Есть среди них и книги самого Буденного, в том числе эпопея «Пройденный путь» — своеобразная история гражданской войны в СССР, рассказывающая о сражениях против белогвардейцев и иностранных интервентов, о встречах с В. И. Лениным, многочисленные статьи в журналах, выступления в газетах...

Сейчас маршал заканчивает третью книгу своих воспоминаний «Пройденный путь». Память у него отличная. Он называет даты, населенные пункты, приводит тончайшие детали боевых схваток. Великолепно помнит годы своей боевой, огневой молодости, имена погибших боевых соратников. Семен Михайлович гордится бывшими красноармейцами Первой Конной, которые потом стали генералами, маршалами, с большим военным искусством и мастерством воевали и побеждали своих противников в годы второй мировой войны.

И. ТЮЛЕНЕВ,
генерал армии. АПН.

Традыцыя ўдзячнасці, памяці і пашаны.

Фота А. ГЛІНСКАГА.

Артур ВОЛЬСКИ

ВЯСЕЛЬНЫ КАРТЭЖ НА ПЛОШЧЫ ПЕРАМОГІ

Тут — у вайну — прайшлі дарогі на Запад з усяе Русі.

Ляціць да Плошчы Перамогі картэж — паўтузіна таксі.

Ужо кладзецца Шляхам Млечным асфальт пад ногі маладых. Агонь, што мы назвалі вечным, нібы жар-птушка, вабіць іх.

Але не ім спывае ранак. Ён прысвячае тым свой спеў,

хто не вярнуўся да каханых ці закахання не паспеў,

па кім дагэтуль жонкі плачуць у скрусе вечнай і святой, хто не пабачыў і не ўбачыў дачку пад шлюбнаю фатою

ці сына ў чорным гарнітуры за шклом таксі, як у акне, па кім жалобныя хаўтуры вятры спраўлялі на вайне.

Прабачце мне, сябры былыя, — раптоўных слёз не адганю. Пяро жар-птушкі маладыя бяруць ад вечнага агню.

В ПЕРВЫЕ его имя я услышал в 1918 году, когда в стране запылало пламя гражданской войны. На Дону из станицы в станицу шла молва о сыне бедняка-крестьянина с хутора Козюрина (под Ростовом) Семене Буденном, собирающем беднейших казаков на борьбу против врагов Советской власти.

За его плечами был опыт русско-японской и первой мировой войн. Весной 1917 года, в революционные дни, однополчане избрали унтер-офицера Буденного председателем полкового комитета. Весной восемнадцатого в отряд к Буденному шли те, кому народная власть принесла освобождение от царского гнета и кто хотел теперь с оружием в руках отстаивать молодую Республику Советов. Сначала Буденный командовал небольшим отрядом, затем — полком, дивизией, корпусом. Осенью 1919 года корпус развернули в Первую Конную армию.

Кавалерийские соединения Буденного, высокоманевренные, закаленные в боях, сыграли исключительно важную роль в борьбе с контрреволюцией на Дону, в разгроме армии Деникина. Осенью 1919 года деникинцы, превосходя вооруженные зарубежными покровителями, рвались к сердцу молодой Советской республики — Москве. Части Красной Армии дрались героически, особенно отличились буденновцы. Смелым ударом на Воронеж — Касторная, в котором принял участие и автор этих строк, буденновцы полностью разгромили отборные ка-

МАЦНЕЮЦЬ СУВЯЗІ

У дні падрыхтоўкі да 50-годдзя СССР з вялікім поспехам у Чэхаславакіі прайшоў месячнік чэхаславацка-савецкай дружбы. Асноўнай падзеяй месячніка было адкрыццё ў парку культуры і адпачынку імя Ю. Фучыка ў Празе выстаўкі «50 год СССР». Галоўны раздзел выстаўкі быў прысвечаны тэме: «СССР — першая ў свеце дзяржава раўнапраўных братніх народаў».

Кожная рэспубліка на выстаўцы мела свае стэнды. Цікавымі былі экспанаты, якія расказвалі пра дасягненні Беларускай ССР. Вось вялізны самазвал маркі «БелАЗ», на яго кабіне недзе ў вышыні размясціўся «Запарожац». А ў сям'і трактараў здалёку бачны элігантныя машыны «Беларусь»...

На выстаўцы з поспехам выступілі нашы «Песняры». З таго часу Пражскае радыё часцей уключае ў канцэрты беларускія мелодыі.

Прыемным і ўдалым аказалася супрацоўніцтва беларускіх і славянскіх кінематографістаў. У пражскім кінатэатры «Бланік» у час месячніка чэхаславацка-савецкай дружбы адбыўся першы паказ фільма «Заўтра будзе позна». Дарэчы, была яшчэ адна нагода: спаўнялася 60 год з дня нараджэння Яна Налепкі — Героя Савецкага Саюза, нацыянальнага героя Чэхаславакіі. Яго подзвігу прысвечаны фільм.

Суайчыннікам і салужыўцам Яна Налепкі быў Юрый Вранскі. Пад час уцекаў ад эсэсаўцаў яго, знясіленага, выратавала беларуская дзяўчына Ніна Бачэўская. Пазней яна стала жонкай славака, партызанскага сувязнога. Пра Юрыя, камандзіра ўзвода, і Ніну, радавога байца, расказваюць наступнае:

... 26 чэрвеня 1943 года на партызанскі край пад Туравам пачалі наступленне карнікі. Група нашых мсціўцаў трапіла ў акружэнне. Калі пайшлі на прарыв, Ніна першая ўзнялася ў атаку: секанула чаргой з аўтамата, кінула гранату, але і сама, абліваючыся крывёю, упала на зямлю. Аднак партызаны ўжо хлынулі ў прабоіну ў варожай засадзе...

Юрый ненадоўга перажыў Ніну. У баі, ужо каля Шапатоўкі, ён загінуў пад кулямётным агнём эсэсаўцаў-карнікаў.

Трэба зазначыць, што ў мінулым годзе ў кожным чэшскім часопісе былі змешчаны цэлыя падборкі матэрыялаў пра Беларусь. Хацелася б нагадаць і некалькі газетных артыкулаў. Так, вясной «Рудэ права» надрукавала матэрыял Здэнака Кропача «Смутныя званы Хатыні, або допіс маёму Інгвалдсону». Карэспандэнт сустракаўся з амерыканскім лётчыкам, які бамбіў Хатынь і быў збіты ў небе В'етнама. Хатынь і Хатынь. Паралелі нечалавечай жорсткасці.

Гэты ж аўтар падаў цікавае апавяданне і пра Брэсцкую крэпасць, пра красу тутэйшай мірнай зямлі. А ілюстраваны рэпартаж Здэнака Бурыйша з Брэсцкай крэпасці змясціла «Вячэрняя Прага». Карэспандэнт пісаў, што быць у Брэсце і не ведаць месца, якое стала ўжо легендай, тое самае, што быць у Парыжы і не бачыць Эйфелеву вежу.

У чэшскім друку былі адзначаны юбілей нашых вялікіх пісьменнікаў — Купалы і Коласа. Так, у газеце «Рудэ права» 27 чэрвеня быў надрукаваны артыкул пра Купалу — «Бард беларускага народа». У верасні «Рудэ права» змясціла ўрывак з паэмы М. Танка «Пражскі дзёнік», а тыднёвік «Творба» надрукаваў у лістападзе верш Петруся Броўкі «У кроне дрэва».

У серыі брашур пра літаратуру савецкіх народаў, якія рыхтавалі пражскія бібліятэкі да юбілею СССР, выйшла і праца Вацлава Жыдліцкага «Кароткі нарыс гісторыі беларускай літаратуры». У той жа час у зборніку, выдадзеным «Навукай і тэхнікай» у Мінску, знаходзім артыкул доктара Міласлава Зімы са Славянскай бібліятэкі ў Празе «Умовы так званана пералівання імён у нацыянальных формы паміж усходнеславянскімі мовамі». Як В. Жыдліцкі, так і М. Зіма дасканалы ведаюць беларускую мову.

У студзені гэтага года выйшаў першы нумар штомесячніка «Савецкая літаратура» на чэшскай і славацкай мовах. Між іншым, чытачы яго маглі пазнаёміцца з работай беларускага мастака Георгія Паплаўскага — ілюстрацыяй да паэмы Якуба Коласа.

Сяргей ПАНІЗНІК.

Бярозаўскі раённы дом культуры Брэсцкай вобласці—адзін з лепшых у рэспубліцы. Многа цікавага чакае кожнага, хто пераступае яго парог: лекцыі-канцэрты, тэматычныя вечары, агеньчыкі. Каля трохсот чалавек займаюцца ў танцавальным, драматычным, харавым і іншых гуртках. Есць тут і агітбрыгада.

НА ЗДЫМКУ: выступае жаночая група танцавальнага калектыву Бярозаўскага дома культуры. Фота В. ГЕРМАНА.

ПАРТЫЗАНСКИ МАСТАК

З вялікай цікавасцю (мой бацька таксама партызаніў на Ушаччыне) я ўпершыню ўзяў у рукі кніжку пра партызанскую барацьбу на тэрыторыі нашага і суседняга раёнаў пад назвай «У імя Радзімы», аўтараў Ф. Шлыка і П. Шопы.

Чытаючы, я ў думках быў разам з яе героямі — разведчыкам Васілём Косым, кулямётчыцай Надзеяй Касцючэнка, з тымі людзьмі, якія пазіралі на мяне з малюнкаў. Партрэты партызан і сюжэтныя малюнкi іх баявых будняў былі прафесійна выкананы мастакамі-партызанамі М. Абрывьбай і М. Гуцёвым.

Адзінае, што я ведаў пра М. Абрывьбу, тое, што ён быў партызанскім мастаком. І вось толькі цяпер мне выпала пазнаёміцца з біяграфіяй і творчым шляхам Мікалая Абрывьбы.

...У любы музей, нават такі маленькі, як наш Ушачскі музей народнай славы, уваходзіш пацвіца і з хваляваннем, бо нават ад аднаго слова «музей» вее гісторыяй. Ціха ступаю па падлозе, баючыся парушыць цішыню, спыняюся ля стэндаў і вітрын, уважліва разглядаю экспанаты, амаль усе прысвечаныя грозным гадам Вялікай Айчыннай, гераічнай барацьбе партызан у азёрнай Ушаччыне.

Раптам позірк спыняецца на фатаграфіі. Гэта рэпрадукцыя карціны Мікалая Абрывьбы «Бой за Пышна». На першым плане — юнак з забітаванай галавой за кулямётам, у цэнтры — прыўзнятая постаць дзяўчыны, воддаль — яшчэ двое партызан. Ідзе бой не на жыццё, а на смерць. Карціна ўзрушвае, прымушае памяць вяртацца да прачытаных кніг і прагледжаных кінафільмаў аб вайне. Хочацца яшчэ больш даведацца аб чалавеку — аўтару гэтай карціны.

Дырэктар музея Іосіф Голік паклаў на стол ёмістую папку з дакументамі. Чытаю: «Брыгада Дуброўскага. Арганізавана ў 1942 годзе з 15 партызанскіх атрадаў. Камандзір — Ф. Ф. Дуброўскі, камісар — У. Е. Лабанок... мастак брыгады — М. І. Абрывьба». Тут жа ў папцы энкеты. Нарэшце! Вось і тое, што шукаў.

«Мікалай Іпалітавіч Абрывьба нарадзіўся 2 сакавіка 1913 года ў горадзе Епіфань Тульскай вобласці. Украінец. Камуніст з 1951 года, член Саюза мастакоў СССР. Вышэйшую адукацыю атрымаў у мастацкім інстытуце імя Сурыкава ў Маскве...»

З самага пачатку вайны Мікалай Абрывьба ў народным апалчэнні. Потым фронт. Быў

і палон на тэрыторыі Віцебскай вобласці. Уцёкі. З 1943 года баец-мастак брыгады Дубава.

Я вяртаюся да вітрыны, дзе размешчаны малюнкi Абрывьбы. Рэпрадукцыі карцін «Партызанская засада», «Партызанскі праваднік». Уважліва гляджу на апошнюю: наперадзе калоны партызан — сівы, з кійком у старэйшай руцэ. А яго твар, вочы... Мне прыпамінаецца і прозвішча партызанскага правадніка. Аб ім пісалася ў кнізе «У імя Радзімы» — Андрэй Паршонак.

І зноў перад вачыма карціна М. Абрывьбы «Бой за Пышна». Персанажы яе нявыдуманыя. Гэтыя людзі былі байцамі брыгады Дубава. Усе яны, на вялікі жаль, загінулі.

Тут жа, на стэндзе, партрэт мастака. Ён за работай. Адухоўлены твар, чысты лоб пад кучаравымі валасамі, задумлівыя вочы. Гэты здымак рабіўся тады, калі Мікалай Іпалітавіч ствараў карціну «Выезд брыгады Дубава на заданне. 1943 год».

Цяпер М. Абрывьба працуе ў студыі імя Грэкава пры Галоўным палітычным упраўленні Узброеных Сіл СССР. І хоць далёка ён ад Ушач, не забывае наш край. Былы партызанскі мастак, заслужаны мастак РСФСР піша для нашага музея народнай славы карціны пад умоўнай назвай «Прарыву».

А. САЛТУК.

ПРАЕКТ ЮНЕСКО

«СЛАВЯНСКІЯ КУЛЬТУРЫ»

На XVI сесіі Генеральнай канферэнцыі ЮНЕСКО, якая праходзіла ў Парыжы ў 1970 годзе, па ініцыятыве СССР і іншых сацыялістычных краін быў зацверджаны новы праект ЮНЕСКО, прысвечаны вывучэнню культур славянскіх народаў і разлічаны на шасцігоддзе (1971—1975). Прыняцце ЮНЕСКО такога праекта з'явілася адным з вынікаў паслядоўнага знешнепалітычнага курсу Савецкага Саюза, накіраванага на ўмацаванне міру і развіццё міжнародных культурных сувязей, прызнаннем выдатнай ролі сацыялістычных краін у сусветным культурным працэсе, вынікам ня-

спынага росту цікавасці да дасягненняў краін сацыялістычнай садружнасці ва ўсіх кутках зямнога шара.

Улічваючы вялікае грамадскае і навуковае значэнне праекта, Камісія СССР па справах ЮНЕСКО прызнала мэтазгодным стварыць камітэт па вывучэнню славянскіх культур, у які ўвайшлі вядомыя вучоныя — спецыялісты ў галіне культуры славянскіх народаў, прадстаўнікі творчай інтэлігенцыі.

На ўстаноўчым пасяджэнні камітэта, якое адбылося нядаўна ў Маскве, яго старшыня, дырэктар Інстытута славяназнаўства і Балканістыкі АН СССР член-

карэспандэнт АН СССР Д. Маркаў падкрэсліў, што асноўная задача камітэта заключаецца ў каардынацыі намаганняў адпаведных культурных і навуковых устаноў і арганізацый СССР па выкарыстанню праекта ЮНЕСКО з мэтай умацавання сяброўскіх сувязей паміж народамі еўрапейскіх сацыялістычных краін, садзейнічання шырокай папулярызачыі культурных каштоўнасцей славянскіх народаў ва ўсім свеце.

Правадзене шырокага комплексу навуковых даследаванняў у галіне славянскіх культур, якое прадугледжвае арганізацыю міжнародных канферэнцый, сімпозіумаў, семінараў, выданне спецыяльнай навуковай літаратуры, будзе спалучацца з актыўнай папулярызатарскай і прапагандыскай дзейнасцю, накіраванай на ўсямернае пашырэнне

велізарнага ідэйнага, эстэтычнага багацця культур славянскіх народаў у самых шырокіх колах глядачоў, чытачоў, слухачоў як унутры краіны, так і за рубяжом.

Планам работы камітэта на бліжэйшыя два гады прадугледжваюцца правядзенне ў Маскве міжнароднай канферэнцыі, прысвечанай праблемам славянскіх культур у эпоху станаўлення і развіцця славянскіх нацый, падрыхтоўка першых навукова-папулярных нарысаў у серыі «Вялікія дзеячы славянскай культуры» (аб А. Пушкіне, Т. Шаўчэнку, Г. Скарыне), анталогіі славянскай лірыкі XIX — пачатку XX стагоддзяў, альбомаў па славянскаму мастацтву.

Славянскаму праекту ЮНЕСКО будзе прысвечан адзін з бліжэйшых нумараў «Бюлетэня Камісіі СССР па справах ЮНЕСКО».

Пятрусь БРОўКА

КАБ ТОЛЬКІ

НЕ БЫЛО ВАЙНЫ...

Есць дума дум сляян такая,
Дзе б толькі не жылі яны,
Як зернеты ў зямлю кідаюць:
Каб толькі не было вайны...

Іду між плошчаў я і чую —
На ўзлёце светлае сцяны
Ад тых, што новы дом
будуюць:
Каб толькі не было вайны...

Я чую думы нашых матак, —
Як волаты ўзраслі сыны,
Іх выпраўляюць у салдаты:
Каб толькі не было вайны...

Людскі наказ чуваць
над светам,
Прасторы дзіўныя відны,

Штораз вышэй лятуць ракеты:
Каб толькі не было вайны...

Я чую кліч: — Цярэць не
будзем

Мы ні разбою ні маны!
Ад нас саміх залежыць, людзі,
Каб болей не было вайны!

Максім ТАНК

НА ЛЯСНОЙ ДАРОЗЕ

Калёсаў ляскат.

Курганы.

Пчаліны звон над верасам

Дзесь цяцярук,

Гарыць зара папахай

партызана.

Тане дарога

ў зелень

баравую.

— Спі! Конь дацягне

да свайго дварышча...

— Мне лепш не спаць,

бо сна я не ўпільную

і апынуся зноў на папалішчах.

Зноў буду, ранены, брысці

Бінты зрываць,

тапіцца

ў хвалях Нёмна.

Таму, каб сон нас гэты

не захмарыў,

Лепш можа песню даўною

спяём мы...

Вячэрні змрок згусціўся

над дарогай,

І, заглушаючы калёсаў ляскат,
Над цішынёю бору векавога
Нясецца рэха
песні партызанскай.

Рыгор БАРАДУЛІН

Бярозы...

ці гэта

Шкілеты

зелянеюць лістамі

Апошняй надзеі.

...Хутка касцей не стане,

Дым парадзее...

А можа...

складзены не былі

Жудасныя штабляі:

бярозавае паленне,

шкілеты,

бярозавае паленне,

шкілеты!..

Не памагло

тваё маленне,

Бабіна лета.

Хай над бяссіплем сваім
не ўздыхае

Ноч рабінавая,
...Жарка гарэла
бяроза сухая,
аблітая бензінам...

МАРКІ ПЕРАМОГІ

Многа іх выпушчана ў нашай краіне. На адных партрэты герояў вайны — А. Кашавага, А. Матросова, В. Харужай, К. Заслонова, Ц. Бумажкова. Другія прысвечаны подзвігам савецкіх салдат пад сценамі Брэста, пад Масквой, на Каўказе. На трэціх — мемарыяльныя комплексы, помнікі загінуўшым.

Доўгім і цяжкім быў шлях да вясы 1945 года. 9 мая стала найвялікшым святам. Маркі ўвекавечылі парад Перамогі, адлюстравалі ўрачысты марш войск. На адной з паштовых мініячур — зводны полк авецных славай гвардзейцаў Другога Беларускага фронту.

Сёлета споўнілася 30 год разгрому фашысцкіх войск пад Сталінградам, прарыву блакады Ленінграда, наблі-

жаецца юбілей бітвы на Курскай дуге. Гэтым пераможным датам Міністэрства сувязі СССР прысвяціла некалькі паштовых марак. Мастакі адлюстравалі на іх помнік-ансамбль героям Сталінградскай бітвы, картысхемы Ленінградскай і Курскай аперацый.

Маркі Перамогі... Вялікая колькасць іх выпушчана і ў краінах сацыялізму ў гонар савецкіх воінаў-вызваліцеляў. У лаканічнай форме яны расказваюць пра мужнасць і чалавечнасць, высакароднасць і сціпласць, самаадданасць і вярнасць салдат Краіны Саветаў. Памяць аб іх вечна жыве ў сэрцах людзей, бо няма меры ўдзячнасці тым, хто выратаваў свет ад карычневай чумы.

Л. КОЛАСАУ.

НА ЗДЫМКАХ: маркі і блок, выпушчаныя сёлета да памятных дат Перамогі.

ЁН З МЯНЕ насміхаецца. Як толькі ў пятніцу вечарам я пачынаю рыхтаваць вуды і складаць у сумку харч, ён заяўляецца і з усмешкай пытае:

— Што, на ярша?
— На ярша! — з годнасцю адказваю я і чакаю, якую новую шпілку ён падпусціць у мой адрас. Чакаць доўга не трэба, бо ён шпарыць верхам:

На ерша, на ерша
Поспешаю, не спеша...
— Шашаканне, а не пазія, — адбіваюся я. — Ты, брат, на гэткія вершы дарэмна талент траціш.
— Напішы лепшыя, калі ты пісацель.
— Сам ты пісацель.

Так мы перакідаемся заўсёды, калі я збіраюся на рыбалку. Васіль з мяне пашмейваецца, я раблю выгляд пакрыўджанага, а задаволены мы абодва. Наогул жа мы з Васілём дружым моцна. Мой сусед не толькі выдатны сябар, але і першакласны токар, і пачынаючы пазт, і ў дадатак нядрэнны мастак. Ва ўсім між намі згода, а разыходжанне толькі ў адным: у выхадныя дні я люблю рыбачыць, а ён — маляваць эцюды. Васіль кажа, што ёрш не рыба, а чорт калючы, і лавіць яго — пустая забава.

Няхай сабе ён гаворыць, што хоча, а я ўсё роўна еду. Прыязджаю на Мінскае мора, за рубель бяру да вечара лодку на лодчай станцыі і плыву на востраў. Тут мая прыстань, мая радасць і мой рай. Прыстань мая між дзвюх белых бярозак, сярэд трыснягу і лазы, радасць мая — чыстая вада і зялёны востраў, ласкавае сонца, цёплы ветрык, мітусня конікаў і матылькоў. А рай — усё гэта разам узятая і спавітая цішыняй, прасякнутая пахамі вясны, дзе рыба-ёрш адыгрывае такую ролю, як кмін у лусце духмянага жытняга хлеба або разынкі ў пірагу.

Басанож забрыдаю ў сцю-

дзёную ваду, станаўлюся ў траве ля старога счарнелага карча. Тройчы шапчу «лавіся, рыбка», закідаю вуду. З нецярпеннем чакаю, паглядаючы на паплавок, які калышацца на ціхіх хвалях. Перада мною праплываюць мінчане на лодках — хто рыбачыць, хто падсмаліць спіну на майскім сонцы, а

руднай вадзе. За вёслы чапляецца лісце лілеяў...

— Гэй-гэй! Паплыўем да таго берага! — закрываю ўдалечыні рыбак рыбаку, напамінушы гэтакім чынам, што мне надыйшла пара абедца.

Можа не ведаеце вы, што такое рыбацкі абед? Гэта ўсё роўна, што нейкі абрад, свяшчэннадзейства, рытуал. Я разводжу касцёр, чышчу сваіх яршоў, кідаю ў кацялок парэзаную бульбіну, потым рыбу, потым сыплю солі, перцу... О, якая атрымліваецца юшка! Наварыстая, смачная, з дымком...

Вы не елі? Калі хто будзе ганіць яршоў, калі хто пачне называць іх брыдка — ніколі не верце. Яршыная юшка смачней за генеральскую. Вядома, калі яна зварана і з'едзена не дома, а на беразе ракі ці возера. Ужо на што мой Васіль...

Бач ты, лёгкі на ўспаміне. Во ён плыве на сваёй маторнай лодцы. Выходзіць, кладзе на траву мальберт і на кацялок паглядае.

— Кажы, што прыдумаў.

— Калі ласка, слухай: «Не гадзіцца пажылому, так яршыцца, як малому, лепей дома пасядзець, тэлевізар паглядзець».

— Насмешнік ты. Пэндзлем у цябе лепш атрымліваецца, чым пяром, а лыжкай, мусіць яшчэ лепей. Сядай і еш.

Мы дастаем з сумак прысмакі, якія падрыхтавалі дома, абедзем, сёрбаем і хвалім юшку. Прыпякае сонца. Кружацца чайкі. Згас касцёр. Мы кладземся на густую траву і зачараванымі вачыма глядзім у блакітную далечыню — туды, дзе канчаецца вада і неба зліваецца з гарбатым лесам у адну сінюю стужку. Глядзім доўга, не гаворачы ні слова. З такім замілаваннем чалавек глядзіць толькі на твар любімай жанчыны, на агонь начнога кастра і на родныя прасторы.

У. БЯГУН.

ПРАДСТАЎЛЕННЕ ПАЧЫНАЕЦЦА

Не трэба быць чараўніком, каб угадаць, куды больш за ўсё хацелася трапіць у святочныя дні маленькім гамельчанам. Зразумела, у цырк! Дзе ж яшчэ можна ўбачыць такіх прыгожых белых коней, што грацыёзна танцуюць вальс, ці паважных вярблюдаў, на гарбах якіх выконваюць найскладанейшыя практыкаванні акрабаты? Або цэлую чаруду дрэсіраваных сабак у штоніках і спаднічках ці паветраных гімнастаў, што смела лятаюць пад самым купалам цырка? Ну, а калі на арэне з'яўляецца клоун, тут ужо ад рогату слёзы цякуць з вачэй. Але самае цікавае наперадзе: сілавы атракцыён «Атлетычная паэма». Выступае праслаўлены савецкі асілак Рыгор Навак з сынамі Аркадзем і Раманам.

Імя заслужанага артыста РСФСР Рыгора Навака вядома не толькі аматарам цыркавага мастацтва. Заслужаны майстар спорту СССР, на рахунку якога больш за сто ўсесаюзных і сусветных рэкордаў, ён першы з савецкіх спартсменаў атрымаў залаты медаль чэмпіёна свету. Гэта было ў 1946 годзе ў Парыжы. А ў 1953 годзе Навак вярнуўся ў цырк. Вярнуўся, бо яшчэ падлеткам выступаў акрабатам. «Той, хто хоць раз ступіў на манеж, — гавораць у цырку, — не пакіне яго ніколі».

Рыгор Навак выходзіць на арэну. На чырвонай стужцы, завязанай цераз плячо, зіхаць залатыя спартыўныя ўзнагароды. І перш чым пачаць сваё выступленне, артыст звяртаецца да глядачоў з маленькай прамовай. Здаровым і моцным, гаворыць ён, можа быць кожны. Ваша сіла, ваша здароўе вакол вас — на стадыёнах, спартыўных пляцоўках, у гімнастычных залах, басейнах.

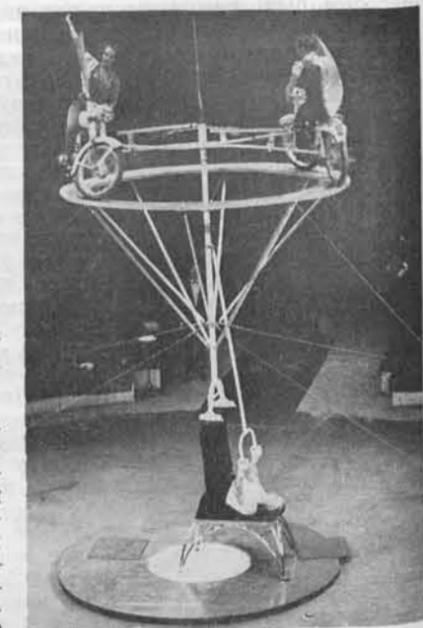
Зразумела, цырк, які К. Станіслаўскі назваў «самым лепшым месцам на свеце», вабіць не адных дзяцей. За чатыры месяцы (Гомельскі цырк адкрыўся ў снежны мінулага года і паказаў ужо тры праграмы) тут пабывала паўмільёна глядачоў. Напярэдадні Першмай на яго арэне пачаліся выступленні народнага артыста РСФСР Івана Рубана са змешанай групай драпежнікаў. На прадстаўленні часта прыязджаюць жыхары навакольных вёсак, блізкіх і далёкіх. На аўтамабільнай стаянцы каля цырка можна ўбачыць і аўтобусы з нумарамі суседніх Чарнігаўскай і Бранскай абласцей.

Зусім нядаўна вырас на Савец-

кай вуліцы ў Гомелі будынак цырка, а ўжо стаў славуцасцю горада, якую гамельчане лічаць абавязкам паказаць сваім гасцям. Будынак вырашаны ў выглядзе аднапавярховага сцілабата, над якім узвышаецца амфітэатр арэны на 1 900 месц і двухпавярховы корпус артыстычных уборных. На першым паверсе размешчаны дапаможныя памяшканні і глядзельнага комплексу — касавы вестыбюль, гардэроб, фая, буфеты, а таксама службовыя памяшканні і памяшканні для жывёлін. Вентыляцыйныя камеры, кандыцыянаваныя паветра, асвятленне, сувязь — усё зроблена з улікам апошніх дасягненняў тэхнікі. Напрыклад, для асвятлення манежа і глядзельнай залы выкарыстаны чатырохпраграмны рэгулятар святла з дыстанцыйным кіраваннем. Складаную цыркавую гаспадарку абслугоўваюць 130 чалавек.

...Празвінеў апошні званок, пад гукі марша на манеж выходзяць артысты. У Гомельскім цырку пачынаецца прадстаўленне.

Т. РЭУТОВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: сілавы атракцыён праслаўленага артыста РСФСР Рыгора НАВАКА; на манежы Гомельскага цырка народны артыст РСФСР Іван РУБАН са змешанай групай драпежнікаў.

Фота А. КАРНІЕНКІ.

ГУМАР

На лонданскім стадыёне «Уэмблі» праходзіць футбольны матч веку «Зборная Англіі» — «Зборная свету». Цэны на білеты — фантастычныя, і тым не менш стадыён забіты. У самай дарагой ложы сядзіць дама, побач з ёй свабоднае месца, аднак на ўсе просьбы балельшчыкаў, якія жадаюць заняць яго, яна адказвае:

— Ніколі! Гэта месца майго памёршага мужа...

— Але ж мужа ўжо няма, запрасілі б хоць каго-небудзь са сваякоў...
— На жаль, усе сваякі зараз на яго пахаванні.

— Няма на свеце хваробы, якую б я не перанёс, — скардзіцца знаёмому іпахондрыку.
— Ну, не гаварыце, — сумняваецца той, — ёсць жа хваробы, ад якіх чалавек альбо

памірае, альбо становіцца ідыётам!
— Ведаю, ведаю... і гэта я перанёс...

Размаўляюць два шатландцы:
— Чулі, наш футбольны клуб зноў пачаў трэнерку пасля васьмігадовага перапынку.
— Праўда? Яны што, нарэшце знайшлі той згублены мяч?

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-65-84, 33-03-15, 33-65-91, 33-15-15.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі
Зак. № 557.